



Referat af møde d. 16. december 2021 i den lokale projektgruppe vedr. Naturnationalpark Stråsø

Mødedeltagere:

Joan Hansen	Herning Kommune (via skype)
Per Mikkelsen	DN
Gert Thorhauge Andersen	DOF
Ole Rønnov	DJ kreds 2
Peter Madsen	Friluftsrådet
Niels Hybholt	DGI Vestjylland
Anders Nørgård	Landbruget (Holstebro Struer landboforening)
Vibeke Eis	Ulvetid
Steffen Troldtoft	Ulvefrit DK
Anders Gammelvind	O-løbere (Vestjysk orienteringsklub, Holstebro Orienteringsklub)
Tommy Gadgaard Jensen	MTB (Motionscykelklubben MedVind, Ulfborg Cykelmotion)
Inger Skov	Dansk Rideforbund
Signe Berg Madsen	Vind Borgerforening
Kim Bertelsen	Torsted Sogneforening
Martin Rud	Ulfborg Borgerforening
Gunnar Pedersen	Holstebro og Omegns Fiskeriforening
Vibeke Albinus	Brugerrådsrepræsentant
Peter Leth	Naborepræsentant
Anders Debel	Bisidder Holstebro Kommune
Eva Kanstrup	Bisidder Herning Kommune
Per Høgh Sørensen	Bisidder Ringkøbing-Skjern Kommune
Poul Ravnsbæk	Skovrider, NST Vestjylland
Henning Fjord Aaser	NST Vestjylland – projektleder NNP Stråsø
Tina Pedersen	NST Vestjylland – projektleder NNP Stråsø
Jens Henrik Jakobsen	NST Vestjylland

Afbud fra: Karsten Filsø, Holstebro Kommune, John G. Christensen, Ringkøbing-Skjern Kommune, Henrik Bækstrøm Lauritsen, Idom Råsted Borgerforening

Skovrider Poul Ravnsbæk bød velkommen med ordene om at vi har bestræbt os på at fremme biodiversitet under hensynstagen til de ønsker den lokale projektgruppe og andre har haft. NST har forsøgt at balancere en række hensyn – den sværeste balance er at give en retning på, hvor vi skal hen uden at fortabe sig i detaljer. Balancehensyn og zonerings er projektbeskrivelsens nøgleord. Der skal udarbejdes en friluftslivsplan efterfølgende i samarbejde med lokale myndigheder og interessenter.

Poul Ravnsbæk gav desuden tilbagemeldinger fra de nationale arbejdsgrupper, hvor der netop er afholdt møder. Positiv feedback til forslagene fra de nationale arbejdsgrupper med bemærkninger og ønsker om uddybninger, og der er selvfølgelig forskellige interesser. Notater fra de nationale arbejdsgrupper vil blive fremsendt til den lokale projektgruppe, så snart de er udarbejdede.

Herefter præsenterede Henning Fjord Aaser udkastet til projektbeskrivelse for Naturnationalpark Stråsø. Powerpoint-oplægget er vedlagt mødereferatet.

Oplægget gav anledning til konstruktiv diskussion undervejs. Nedenfor redegøres for hoveddiskussionspunkter og nogle af projektgruppens spørgsmål og bemærkninger til projektbeskrivelsen.

Vedr. hegn:

Billeder på låger efterspørges og der ønskes eksempler fremsendt. Der blev udtrykt bekymring for, om det bliver besværligt at færdes på offentlige veje i området (at man skal ud og åbne en låge). NST pointerede, at der isættes færister i alle offentlige veje, så man skal ikke ud og åbne låger. Der vil som udgangspunkt ved alle offentlige veje opsættes en færister, en klaplåge og låge til hestevogn – dette er svært at se på kortet i projektbeskrivelsen. Det efterspørges om bedre kort kan fremsendes inden fristen for bemærkninger den 7. januar 2022. I forbindelse med høringen vil der blive en webløsning, hvor der kan zoomes ind.

Det blev påpeget af flere, at hegnsvedligeholdelse bliver meget omfattende.

Nogle få fremførte den holdning at der ingen ydre hegn skal være, og at der ikke skal udsættes stude og heste. Hegn vil blive løbet ned og kron dyr kan blive fanget i hegn. En andet synspunkt var, at det bliver rigtig fint at de små hegnede områder til husdyr forsvinder. NST har kigget på den samlede hegnslængde og på langt sigt vil der bliver færre kilometer hegn indenfor naturnationalparken end der er i dag.

Andre kvitterede for en god balance mellem hegn og ikke hegnede områder, samt at der er tale om et lavt kreaturhegn.

Vedr. dyr:

Der blev spurgt til hvorfor der ikke bare udsættes vallakker? Mange vil ikke turde at ride i området, hvis der går hingste. Det blev påpeget at der bør være gode argumenter for ikke at vælge vallakker frem for reproducerende heste, da reproducerende heste (hingste) kan være til gene for ryttere. Dette affødte en interessant snak om hvorvidt den naturlige sociale adfærd, der vil indfinde sig i en reproducerende hestefolk, kan være medvirkende til at hingste ikke bliver opsøgende.

Det blev bemærket, at størrelsesorden halvdelen af hele Stråsøområdet på ca. 5.200 ha ifølge forslaget vil være uden et ydre hegn med udsatte dyr.

Hvorfor udsættes vildæsler som ikke er hjemmehørende? Det asiatiske vildæsel antages at være nært beslægtet med det europæiske vildæsel, som anses for uddød. Deres funktion i økosystemet – at de er meget nøjsomme, spiser vedplanter etc. er NST's motivation for at undersøge nærmere om asiatiske vildæsler kan være en mulighed i Stråsø.

Hvordan har NST forholdt sig til, hvor mange dyr der skal være i området? Antal dyr er vurderet på baggrund af områdets fødemuligheder, og der er indledningsvis anlagt en forsigtig tilgang. Der fokuseres på at opnå en optimeret kronstyrgræsning, som suppleres med græsning fra heste og studer. Der arbejdes med metoder til mere præcist at fastlægge kronstyrbestandens størrelse.

Det lægges op til, at NST ejer udsatte dyr, og det er også NST som er ansvarlig for dyrene.

En enkelt pointerede at tilskudsfordring bør foregå på arealer uden for Naturnationalparken.

Flere kvitterede for den store opmærksomhed der er på dyrevelfærd i projektbeskrivelsen.

En enkelt anbefalede at der skal laves et lokalforankret rewildingsprojekt med får og hyrder frem for hegn og kreatur og heste. Hvor der kan opsættes små dynamiske hegn med fåregræsning og så ellers kronstyrgræsning.

Vedr. kronstyr:

Hvem vil regulere dyrene – er det private eller NST? En eventuel regulering af vildtbestanden bliver NST's ansvar. Dette vil også gøre sig gældende for bekæmpelse af mink, vaskebjørn og mårhund.

Hvad er en adfærdsregulerende jagt? Flere europæiske undersøgelser viser at adfærd er tillært gennem generationer og at man ved at skyde/regulere de kronstyr, der har en uhensigtsmæssigt adfærd (eksempelvis at de går ud af parken i stedet for at blive inde) kan påvirke kronstyrflokkenes adfærd.

Hvorfor skal de kronstyr, der skydes i naturnationalparken ifm. en evt. regulering blive liggende i parken og ikke anvendes (der er jo tale om kronstyrkød)? Hvordan nedlagt vildt håndteres og i hvilket omfang ser NST på hen ad vejen.

Det blev påpeget, at et virkemiddel NST kan bruge til at reducere vildtskader på omkringliggende marker kan være placeringen af højsitz i skel. Der blev udtrykt ønske om, at NST bliver lidt mere konkrete om, hvad der gøres i forbindelse med vildtskader, hvilket bør beskrives i samme detaljeringsgrad, som beredskabsplanen for de udsatte dyr.

NST ønsker en nærmere dialog omkring markskader og hvordan friluftsmæssig aktivitet kan bruges til at styre dyrene.

Der blev givet ros for at NST vil opgøre kronstyrbestanden.

Vedr. friluftsliv:

Hvilken betydning vil stilleområder få for eksisterende aktiviteter? NST ser at tre brugergrupper især kan blive påvirket af naturnationalparken – det være sig ryttere, o-løbere og mountainbikere. NST vil tage en bilateral dialog med disse grupper for at se på mulighederne for, hvordan NST bedst kan tilgodese deres behov indenfor og udenfor naturnationalparken.

Det blev pointeret at der fortsat er adgang til stilleområderne. Der lukkes ikke for offentlighedens adgang inden for naturnationalparken. Det vil i forbindelse med afholdelse af større arrangementer/aktiviteter undersøges om de kan planlægges/afholdes uden for naturnationalparken. Der blev kvitteret positivt for zoneringsen, da det bl.a. også vil kunne forventes at give gode muligheder for at opleve dagaktive kronstyr.

Hvordan vil NST sikre at MTB cyklister ikke kører inden for ulveyngleområdet og kan MTB sporrene flyttes? NST mener at ulvens ynglemulighed og ynglesucces ikke afhænger af de to MTB spor. MTB-sporrene var der før ulven ynglede i Stråsø. NST holder opsyn med og er i god dialog med MTB-folket om respekt for regler.

Hvor meget cykler MTB uden for baneområderne? Fra en enkelt blev det stærkt frarådet at der anlægges yderligere MTB ruter. Andre i projektgruppen påpegede at der skal være plads til alle og adgang for alle. NST vil gerne indgå i en dybere dialog med MTB-folket omkring deres muligheder for cykling i Stråsø og også for at deres aktivitet kan bidrage positivt til kronstyrernes græsningseffekt.

Kan der åbnes flere veje for kørende? Generelt lukkes der ikke op for mere bilkørsel. Der tænkes i tidsmæssig begrænset åbning for bilkørsel for at give bevægelsesudfordrede bedre mulighed for at oplev naturnationalparken.

Det foreslås at renovere handicapstien på kronhedevej, at der sættes fokus på kortere ruter og at der etableres en legeplads ved fx Badesøen. NST bør huske på at mange af de besøgende i dag er lokale og at områder der ikke er indhegnet er mere oplagt for mennesker og aktiviteter.

Fra flere sider blev det pointeret at der skal tages hensyn til benyttelse og de eksisterende aktiviteter i området. NST opfordres til at anvise alternative arealer og alternative muligheder, hvor der er konflikter med beskyttelseshensyn. Der var således generel opbakning til *nudging af fæ med folk* og fredelig sameksistens. Det blev foreslået at der laves en forbindelse til naturområdet Præstbjerg og at naturnationalparken tænkes i sammenhæng med Skærum Mølle. Ligeledes er Plexus, Vindkraft og Kronhede Vandrehjem nævnt.

Vedr. fældning af nåletræer

Hvad er hjemmehørende nåletræer? Påpeget at der er forvirrende at tale om europæisk hjemmehørende arter og at NST ikke er konsekvente i deres ordvalg. En enkelt påpegede at rødgran ikke hører hjemme i Stråsø området – der bør fokuseres på egeskov og skovfyrskov, som er naturlige for området.

Skal monokulturer af nåletræer ryddes? NST vil skabe større variation i monokulturer ved strukturhugst/udtynding. Der blev udtrykt bekymring for at efter storme (som oplevet ifm. Bodilstormen), at billetræer bliver stående. I teksten står at indsats vil blive overvejet. Der fremsættes ønske om at der vil blive gjort en indsats og ikke kun overvejet. NST gav udtryk for at det vil beror på en konkret vurdering af det særlige tilfælde om det skal gøres noget.

Det blev påpeget at mange af de planlagte fældninger sker i de områder, hvor der observeret mest ulveaktivitet og at fældninger derfor vil være i strid mod beskyttelseshensyn til ulven, som jo er en strengt beskyttet bilag IV-art. NST oplyste, at der i forbindelse med, at der ansøges om tilladelse til etablering af en naturnationalpark vil blive udarbejdet en grundig væsentlighedsvurdering/konsekvensvurdering. I denne redegøres for påvirkningen på de strengt beskyttede bilag IV-arter (herunder ulven) og Natura 2000-området. NST understregede at der ikke må iværksættes handlinger/tiltag, som kan have en væsentligt negativ påvirkning på de internationale beskyttede naturtype og arter.

Vedr. biodiversitetsfremmende indsatser:

Hvorfor ryddes der ikke mere ifm. sammenbindingen af lysåben natur? I forbindelse med rydningerne er der bl.a. taget højde for at visse skovområder er særlige vigtige mht. at skabe ro til krondyrene, samt at der i visse afdelinger med rødgran findes en del rødlistede svampe.

En enkelt påpegede at det bør stå i projektbeskrivelsen, at der ikke plantes på lysåbne naturarealer og på Natura 2000-områder. NST garanterede at der vil ikke ske plantninger, som strider mod den gældende lovgivning.

En betragtning var at NST nøje bør overveje, hvor der plantes. Plantninger kan ødelægge de åbne vidder, som er vigtige for visse sjældne fugle.

Der blev spurgt til hvis ansvar det bliver at bekæmpe de invasive art. Det er NST's ansvar.

Der blev spurgt til ophør af landbrugsdriften. NST fortalte at det drejer sig om relativt få arealer, som ligger spredt i området, og hvor flere arealer allerede er ved at udvikle sig til natur som følge af en meget ekstensiv drift.

Det blev påpeget at projektbeskrivelsen er meget tynd på vandløbsområdet og at man ikke var enig i Miljøstyrelsens vurdering af trusselsniveauet for laks og stalling (NST har i projektbeskrivelsen angivet bevaringsstatus og trusler for arter og naturtyper som angivet i Miljøstyrelsens basisanalyse). Det blev således pointeret at det ikke er rigtigt at laks og stalling ikke er truet. Derudover blev der udtrykt skuffelse over, at der ikke planlægges større indsatser for Lilleåen og dens fiskebestand.

Det blev påpeget fra flere sider, at monitoring er vigtig – særligt at der monitoreres på områdets truede og særlige arter. Vigtigt at der laves en baselinemonitering, så udviklingen kan måles/følges. Der blev talt om mulighederne for at ildsjæle og Citizen science evt. kan indgå i en monitoring evt. en særlig artsovervågning.

Øvrigt:

Der var en del positive tilbagemeldinger på NST's udkast til projektbeskrivelse for Naturnationalpark Stråso.

Fra flere sider blev der kvitteret for en tidlig og konstruktiv inddragelse og der var et stort ønske om fortsat lokal inddragelse. Der blev udtrykt ønske om en

følgegruppe evt. en fortsættelse af denne gruppe. Der blev også stillet forslag om dannelse af ”Ståsøs Venner”.

Det bør indskrives i projektbeskrivelsen, at den lokale inddragelse og dialog har været givtigt.

Det videre forløb:

Medlemmerne af den lokale projektgruppe opfordres til at fremsende input/bemærkninger til udkastet til projektbeskrivelsen for naturnationalpark Stråsø senest 7. januar 2022.

Herefter tilretter NST projektbeskrivelsen på baggrund af de modtagne input, hvorefter projektbeskrivelsen skal politisk godkendes. Herefter bliver projektforslaget sendt i offentlig høring.

NST takker for et godt møde og opfordrer medlemmerne af den lokale projektgruppe til at kontakte os, hvis der er spørgsmål.